

מסורת הש"ס

(א) נשבת קו: ושי"ן, (ב) נלקמן מהי: (ג) ז"ל דרבה, (ד) רש"ל מ"י, (ה) רש"ל מ"י, (ו) ז"ל אחר ד"ה אמש, (ז) ז"ל בדרכנ,

‏»‏

הגהות הב"ח

(א) גמ' והתניא חגיגה אומר כל אותו כ"ל וסוית כן אחי רבי יהושע נמחק: (ב) רש"י ד"ה רבי חנינא כן אחי רבי יהושע לישנא אחרינא הלכה כרבן גמליאל:

‏»‏

לעזי רש"י

גרבי"א. חצץ.

מי שהוציאווה פרק רביעי עירובין

להצריח מים עשויות. ולא חשיבי מחילות לעשות ספינה כולה כהרצע אמות: **אמר לך במהלכת**. דליכא למימר האי טעמא דספינה נוטלתו אפי' ר"ע מודי דשרי: **כי פליגי בשעמדה**. ובשעת עמידתה קנו להו ד' אמותיהן ז' (וללישני בתראי על שעת עמידה נחלקו) ואפ"ה שרי

ר"ג משום חויר מחילות: היינו דקסני

רזו להחמיר. דמשמע דשרי אפילו לרבי עקיבא אלמא כי אסרי לאו במהלכת אסרי לכ"ע ואינהו הוא דלחמור אנפשייהו דדלמא עמדה פתאום ולאו אדעתן: אלא אי אמרם. בשעמדה דצרי הכל אסור דמחילות לא חשיבי ובמהלכת הוא דפליגי מאי רזו ה' לר' עקיבא ורבי יהושע זין מהלכת זין עמדה איסורא הוא: דיקא נמי. דבעמדה פליגי: מכלל דפליגי. בספינה צתמיה והא רזו קתני ומנא להו לרז ושמאל דפליגי בספינה: אין והסניא. צניחותא ופליגי בשעמדה והא דקתני רזו אמהלכת: רבי חנינא. כן אחי רבי יהושע: (ז) (ה) (פלגה כר"ג בספינה.

כעין ספינתו שהיתה מהלכת דלא חיישינן לשמא עמדה ומיהו אפילו בשעמדה פליג רבן גמליאל דומיא דדיר וסהר ואין הלכה כמותו אלא במהלכת אבל עמדה דהיינו דיר וסהר הלכה כר' עקיבא): כל אותו היום. שהיו בספינה: (ו) אחי אבא. רבי יהושע: אמש. לערב: יש מחומין. איסור תחומין למעלה מעשרה כדמפרש ואזיל: צעמוד גבוה עשרה ורזז ארצעה. ונכנס ראשו א' לתוך התחום לא תיבעי לך דאיסור תחומין נוהג זו ולא יעלה על ראשו שבתוך התחום ויאל לראשו אחר דהא חזי להילוך והילוך מעליא הוא: ואין רחז ד'. דלא ניחא תשמישתיה: בקפילה. בשם מי הוי הילוך אי לא: סתם ספינה למעלה מעשרה מהלכת ואינה נחה ודמי לקפילה צאזיר ואפ"ה אסור: אמאי רזו. הא אין זו שם איסור אפי' עמדה: ברקק. פחות מעשרה. רקק בלע"ז גרבנ"ל: יוסף שיזא. דלא מינטר שבתא: בשבתות וי"ע. דודאי לא אחי משיח האידינא:

ואסור

חסדא בסורא בהדי פגיא בשבתא קמיה ^א דרבא בפומבדיתא מאן אמרינהו לאו אליהו אמרינהו אלמא אין תחומין למעלה מעשרה לא דלמא יוסף שיזא אמרינהו תא שמע הריני גזיר ביום שכן דוד בא מותר לשתות יין בשבתות ובימים טובים

לכתחילה משמע דאסור לכתחילה ואפילו לתוך התחום מדאין מזכיר שם יציאתו חוץ לתחום ומשמע דקסיר פירי לית צו איסורא דאפי'

בשכר שרי כדלמרינן (שם ד' קנא). שמור לי פירותי שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי וטעם שאסור ליכנס בספינה אומר רינצ"א משום דדמי לשט צנהר ואסור גזירה שמא יעשה חצית של שיטין אי נמי שמא ינהיג הספינה והוי כמוליכה ארבע אמות כזכרמלית ורינצ"א מדקדק נמי מירושלמי שהצאתי שאסור ליכנס בספינה בשבת מדלל קאמר ת"ק לא בשבת ולא בערב שבת דהוה משמע דצ"ה מחירין אפילו בשבת כי היכי דנקט ולא בערב שבת משום צ"ה ואור"י דאותן בני אדם שמדליקין גרות בספינה בערב שבת ואוכלין שם וסומכין על כך להפליג בספינה בשבת לא שפיר עבדי דסוף סוף הם מפליגין בשבת ומה שפירש רשצ"ס שמי שנכנס בספינה בשבת אין לו אלא ארבע אמות אין גראה דקיימא לן כרז דלמר אפילו דיר וסהר דלא שבת צאזיר מחילות הלכה כר"ג מדפרין לקמן (ד' מד). בפשיטות גבי נחמיה כן חנינאי פשיטא דכלא מלו גברי עסקינן דאי צדמלו מאי תיבעי והאמר רז הלכה כר"ג דדיר וסהר ולקמן (ד' מז): נמי גבי הנהו דכרי דלחו לצמרכתא דחשצינן כל העיר כהרצע אמות היינו כרז אע"ג דרז חננאל פסיק כשמואל והציא ראייה מחנניה דלמר אמש הכריע (כן) אחי אבא כו' אין הלכה כן דהא אמרינן בשבת פרק כירה (ד' מ). הכרעה דצרייתא לאו הכרעה היא ועוד דלחי אבא רבי יהושע והחולק אינו יכול להכריע וכן פסק רז אלפס דקיימא לן כרז צאזיורי ועוד רנא רשצ"ס להמיר ליכנס בקרון בשבת ונכרי מוליכו חוץ לתחום וחזר צו משום שמא יפגעו צו ליסטים או שמא ישכח וירד ואין לו אלא ארבע אמות ואומר ר"י דלפילו ליכנס צו בערב שבת אסור דדוקא בספינה שרי ליכנס בערב שבת אבל הכא כיון דאפשר לו לירד אסור מיהו בספינה אין לו להחמיר אפילו נודמן לו יבשה שיכול לירד לא פלוג רבנן בספינה ועוד אם צהמה מנהיג בקרון פשיטא דאסור להשתמש בצעלי חיים שמא יחתוך זמורה:

מג.

בי פליגי בשעמדה. השתא הדר ציה ממאי דקלמרינן איכא צינייהו שנפחתו דופני הספינה וקופץ דהשתא לרצה נמי מהלך את כולה דמודה רצה לרבי זירא במהלכת וא"ת דהכא לית ליה לרצה אליבא דשמואל דמחילות להצריח מים עשויות ובפרק כל גגות (לקמן דף ז).

קאמר שמואל בספינה אין מטלטלין

זה אלא דד' אמות משום דמחילות להצריח מים עשויות וי"ל דהתם ציתירות מצית סאתים ומטעם להצריח מים עשויות לא חשיבא כמוקפת לדירה והכא צפחות מצית סאתים דלא צעין מוקפת לדירה אי נמי הדר ציה כדלמרינן התם: **האי רצו איסורא הוא**. ורבי זירא לא חש לאזהר קושא ומפרש שרזו להחמיר על עזמן כשמעתייהו אי נמי היה סובר ר' זירא דאין תחומין למעלה מעשרה ורזו משום שמא תהלך ברקק כדלמרינן בסמוך: **הלכה כרבן גמליאל בשפינה**. פסק רשצ"ס דמותר

ליכנס בספינה מצע"י בערב שבת אפילו שהספינה הולכת חוץ לתחום בשבת דספינה ממילא אולא ואיזה לא מידי עביד וצלצד שלא יאל חוץ לספינה והספינה כולה כהרצע אמות והא דתניא סוף פ"ק דשבת (דף יט.) אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים אחי כצ"ש דלא שרו לעשות מלאכה בערב שבת אלא כצדי שיעשו מצעוד יום אבל לצ"ה דשרו עס השמש אע"פ שהמלאכה נעשית בשבת שרי ליכנס ואע"ג דצההיא צרייתא פליגי רבי ורבן שמעון כן גמליאל אליבא דצ"ש פליגי וכן משמע בירושלמי דהך צרייתא כצ"ש דקתני אין מפליגין לים הגדול לא בחמישי ולא בערב שבת צ"ש אומרים אפי' צרציעי וצ"ה שבת צ"ש אומרים אפי' צרציעי וצ"ה מחירין משמע דשרי אפי' בערב שבת וקאי את"ק דאי אצית שמאי היינו ת"ק ועוד פסק רשצ"ס שאפי' בשבת שרי ליכנס כיון דלאו מידי קא עביד אף אין לו אלא ארבע אמות כיון דלא שבת צאזיר מחילות מצעוד יום ואע"ג דצ"ה לא שרו אלא עס השמש אבל בשבת לא היינו משום דדמי לאמירה דנכרי שבות ואין נראה דצפרק תולין (שם דף קלט): משמע דאסור גבי ההוא לורצא מרבנן דלזיל ונייס צמצרז ועצר לחדך גיבא וסייר פייר ואמר למינס קא מיכוונא ושרי משום דהערמה ^ו דרצנן הוא ולורצא מרבנן לא אחי למיעבד

דאיתאמרן דשבתא בסורא בי רב חסדא ובהדי פגיא איתאמרן בבי רבה בפומבדיתא לאו אליהו אמרן, ובקפיצה הלך, וש"מ אין תחומין למעלה מעשרה. ורחיקין לא יוסף שידה אמרן. ת"ש הריני גזיר יום שכן דוד בא בו ואסור

עין משפט ונר מצוה

יג א ב מיי פכ"ז מהל' שבת הלכה ג טור ש"ע א"ח ס' מד:

רבינו חננאל

רבה אפר בספינה מהלכת כולי עלמא לא פליגי דשרי, כי פליגי בעומדות. ודייקא מתני' כוותיה דקתני והפליגה ספינתו בים, אי אמרת בשלמא במהלכת לא פליגי היינו דקתני רצו להחמיר על עצמן מכלל דשרי. אלא אי אמרת פליגי האי רצו איסורא הוא. ורב אשי נמי דייק מדקתני לספינה גבי דיר וסהר דומיא דידהו, מה דיר וסהר דקביעי וקיימי אף ספינה נמי קביעה וקיימה. ואע"ג דרב ושמואל הילכתא כרב באיסורי בהא קיימא לן כשמואל, דהא תניא כוותיה. דתניא תנייה אומר כל אותו היום ישבו ודנו בהלכה, לאמש הכריע אחי אבא בינייהו, ואמר גיראין דברי רבן גמליאל בספינה, ודברי ר' עקיבא בדיד וסהר. בעי רב חנניה יש תחומין למעלה מי טפחים אי לא. בעמוד עשרה ורחב ארבעה לא תיבעי לך דכי ארעא סמיכתא דמי, כי תיבעי לך צמוד גבוה עשרה ואין רחב ד' טפחים, אי נמי דקאזיל בקפיצה. ואיתנן ממנתי' למיפשטה דקתני והפליגה ספינתם בים וקתני רצו להחמיר על עצמם, בשלמא אי אמרת יש תחומין למעלה מעשרה, היינו טעמא [ד]רצו להחמיר, חיישינן דילמא עמדה. דבמהלכת כולי עלמ' לא פליגי דשרי ומשום חדש שטא עמדה יש תחומין למעלה רצו להחמיר. אלא אי אמרת אין תחומין למעלה מי' ואפי' עמדה שרי, אמאי קתני רצו. ואוקימנא מתני' בספינה מהלכת ברקק שפחות מי' טפחים מים. ת"ש פעם אחת לא נכנסו לנמל עד כו', אי אמרת אין תחומין למעלה מעשרה [כי לא היינו בתוך התחום מאי הוין. ואוקמה רבה בספינה שהיתה מהלכת ברקק מקום שאין שם מים י' טפחים וכאילו בקרקע הים נמשכת. ת"ש מהנך שמעתתא דאיתאמרן דשבתא בסורא בי רב חסדא ובהדי פגיא איתאמרן בבי רבה בפומבדיתא לאו אליהו אמרן, ובקפיצה הלך, וש"מ אין תחומין למעלה מעשרה. ורחיקין לא יוסף שידה אמרן. ת"ש הריני גזיר יום שכן דוד בא בו